

# **Pokrokový charakter socialistické vojenské doktríny**

Historické zkušenosti nás učí, že nejreálnějším měřítkem účinnosti vojenské doktríny a vědecké pravdivosti jejích požadavků je konečný výsledek války. Vítězství sovětských ozbrojených sil, dosažené v letech 1918 — 1920 a 1941 — 1945, jsou přesvědčivým svědectvím pokrokového charakteru socialistické vojenské doktríny. Současně jsou i historickým svědectvím neúspěchu vojenských doktrín imperialismu.

Jak známo, byl sovětský stát za 53 let své existence nucen věnovat skoro dvacet let na odrazení vpádů imperialistických mocností a obnovení válekou narušeného národního hospodářství. Když 14 imperialistických dravců hned po Velké říjnové socialistické revoluci zahájilo útok proti nám, ubránili jsme dosažené úspěchy Října. Přijali jsme výzvu starého světa a za vedení V. I. Lenina jsme zvítězili. Imperialističtí dobyvatelé a jejich chráněnci byli smetení, utrpěli krutou porážku.

Zvlášť tvrdé prověrce byla však podrobena vojenská organizace socialismu a socialistická vojenská doktrína v letech Velké vlastenecké války — nejtěžší války ze všech jaké kdy znaly dějiny. I zde se však leninská strana ukázala být na výši. Pokus světové reakce rozdrtit socialismus pomocí fašistické branné moci skončil katastrofou. Hitlerovská válečná mašinerie shořela na bojištích, socialismus však překročil hranice jednoho státu a stal se světovým systémem. Úplné vítězství nad německým fašismem a japonským militarismem, kterého dosáhl hrdinný sovětský lid a jeho ozbrojené síly pod vedením KSSS, je toho nejpresvědčivějším dokladem. Vítězství v této válce potvrdilo, že na světě není síly, která by mohla zastavit progresivní vývoj socialismu a komunismu.

Velkého vítězství nad fašismem bylo dosaženo též díky převaze socialistické vojenské doktríny, vědy a vojenského umění. Předválečné rozpracování otázek socialistické vojenské doktríny a nová rozsáhlá zobecnění, dosažená v průběhu Velké vlastenecké války, umožnila celkově úspěšné splnění stanovených úkolů. Socialistická doktrína triumfovala nad vojenskou doktrínou fašistického Německa, která si činila nároky na prioritu a neomylnost řešení nejdůležitějších otázek vojenství a vedení války.

Rozvoj socialistické vojenské doktríny je stále co nejtěsněji spjat s hlubokými změnami ve vojenství, vyvolanými sociální a vědeckotechnickou revolucí. Její historická převaha nad vojenskou politikou a doktrínou imperialismu byla a je zabezpečena tím, že byla a je produktem socialismu, diktatury proletariátu, který vytvořil ve srovnání s kapitalismem vyšší vojenskou organizaci. Teoretickým základem vědeckého řešení otázek vojenské doktríny socialistického státu, jakož i organizátorské a mobilizační úlohy revoluční teorie a politiky vcelku, je marxisticko-leninské učení o aktivní úloze společenského vědomí při rozvoji společnosti v průběhu i výsledku války.

Z toho vyplývá, že společenský systém socialismu, jeho státní ekonomické a organizační možnosti a marxisticko-leninská ideologie byly a jsou hlavním zdrojem, podmiňujícím formování pokrokové socialistické vojenské doktríny. K hlavním činitelům této převahy, vytyčeným výše uvedeným hlavním zdrojem, patří ideová a politická jednota socialistické společnosti, přátelství mezi národy, jejich semknutost kolem marxisticko-leninské strany, socialistické vlastenectví a proletářský internacionalismus.

Válečná vítězství socialismu nad imperialismem jsou historickým svědectvím správnosti vojenské organizace proletářského státu, založené na marxisticko-leninské vojenské teorii. Jsou znovu odhalovány v soudobých politických, ekonomických a vědeckých úspěších socialistických států, v neochvějném upevnění jejich obranyschopnosti.

Dějiny i současnost názorně svědčí o tom, že socialistická vojenská doktrína na výrazně upevnila svoji převahu nad vojenskou doktrínou imperialismu. Zdůrazňují principiální stránky této otázky, charakterizující revoluční charakter socialistické vojenské doktríny.

Socialistická vojenská doktrína je protikladem doktrín imperialistických vojenských bloků, které odrážejí zájmy reakční třídy, odcházející z historické arény. Socialistické vojenské doktríně jsou organicky vlastní rysy komunistické stranickosti, které svědčí o jejím pokrokovém, progresivním charakteru. Objektivně tato doktrína vyjadřuje zájmy nejpokrokovějšího společenského a státního zřízení, zájmy všech pokrokových sil světa.

Aktivní zápas o ideovou čistotu marxisticko-leninské teorie ve vojenské oblasti, nesmiřitelnost k buržoazní ideologii a politice, které jsou cizí pracujícím a utlačенým, je jedním z rysů socialistické vojenské doktríny. V této souvislosti komunistická stranickost předpokládá opravdu vědecké, kritické zhodnocení vojenských teorií a doktrín imperialistických a jiných reakčních sil s uvážením výsledků buržoazního vojenského myšlení.

V protikladu k doktríně imperialistických států a jejich vojenských bloků, povoláných sloužit cílům zachování kapitalismu, odráží socialistická vojenská doktrína objektivní potřeby obrany socialismu před imperialismem. V tom spočívá hluboký zdroj jejích historických předností. Její určení, cíle a úkoly odpovídají objektivním zákonům vývoje společnosti, zatím co určení imperialistických vojenských doktrín, jejich cíle a úkoly jsou v příkrém protikladu s celým během dějin a neodpovídají základním zájmům lidových mas.

Poučky a závěry socialistické vojenské doktríny se vyznačují vědeckostí. Jsou rozpracovány na základě marxismu-leninismu, pokrokové vojenské vědy, objektivní analýzy společensko-politického a vědeckotechnického pokroku, poměru a rozestavení třídních sil na mezinárodní aréně. Světónázorové a metodologické výchozí pozice imperialistické vojenské doktríny jsou založeny převážně na idealistických a metafyzických učeních a teoriích. Pomocí antikomu-

nismu, nacionalismu, šovinismu, rasismu apod. se imperialismus snaží uskutečňovat své militaristické tužby, vnucovat světu svoji úlohu čteníka.

Socialistická vojenská doktrína je proniknuta duchem humanismu, protože chrání nejvyšší ideály lidstva. Současně však hlavní ideou imperialistické vojenské politiky a vojenské doktríny je nastolení světovlády monopolního kapitalismu pomocí ozbrojeného násilí — tedy idea hluboce antihumánní. Rostoucí antihumanismus, protilidovost historicky k zániku odsouzeného vykořisťovatelského řádu je jedním z činitelů, podemílajícím samotné jeho základy.

Socialistická vojenská doktrína má velmi výrazný internacionální charakter. Spojují se v ní národní zvláštnosti a společné zájmy států socialistického společenství.

Socialistická vojenská doktrína vyjadřuje ideu ochrany socialismu před imperialistickým napadením. V případě jeho zahájení provedou naše ozbrojené síly nejrozhodnější opatření k rozdrčení agresora. V zemích a armádách socialistického společenství si dobře pamatují slova V. I. Lenina " ... říkat nám, že musíme vést pouze obrannou válku, když na nás je dosud napražen nůž, ... říkat nám něco takového znamená opakovat staré fráze maloburžoazního pacifismu, které dávno ztratily smysl. Kdybychom se před takovými stále vůči nám aktivně nepřátelskými silami museli, jak nám to navrhuji, zařeknout, že nikdy nepřistoupíme k určité činnosti, která může být ve vojenskostrategickém smyslu činností útočnou, pak bychom nebyli jen hlupáky, nýbrž i zločinci" (sv. 42, str. 173 rus.). Socialistické armády jsou vychovávány v aktivně útočném duchu. Je to jeden z nejdůležitějších požadavků socialistické vojenské doktríny.

Obrana socialismu musí být i v budoucnu účinná a spolehlivá a musí zabezpečovat zájmy velkého socialistického společenství. Společným úsilím socialistických států, mezinárodního komunistického a dělnického hnutí, národně osvobozených sil a všech států, které mají zájem na upevnění míru a bezpečnosti, je možné zkrotit agresora a přehradit cestu agresí.

V tomto směru je nutné soustředit pozornost a úsilí na ty problémy, na jejichž řešení závisí další posílení obranyschopnosti socialistického společenství. Patří k nim: rozpracování jednotné vojenské politiky na třídně stranickém vědeckém základě; další rozpracování vědecky zdůvodněné vojenské doktríny; rozvoj vojenské vědy a vojenského umění na základě výsledků vědeckotechnického pokroku a jiných problémů vojenskopolitické povahy v dohledné budoucnosti.

Nejdůležitějším směrem v této oblasti je další zdokonalování obranné organizace Varšavské smlouvy. Je nepřekonatelnou překážkou pro ty, kteří by chtěli revidovat výsledky druhé světové války a spolehlivě chránit úspěchy socialismu, suverenity a nezávislost bratrských států.

Velký význam jak teoretický, tak i praktický, má rozpracování otázek koaliční vojenské doktríny Varšavské smlouvy. Tak na příklad v časopise „Mysl wojskowa“ (PLR) byla v průběhu diskuse na toto téma vyjádřena řada zajímavých myšlenek o nutnosti rozvoje jak koaliční, tak i národních doktrín států socialistického společenství. Zástupce ministra obrany, náčelník generálního štábu polské armády divizní generál B. Chocha při argumentaci úkolů socialistické koaliční doktríny (č. 10 z r. 1968) podtrhl důležitost úzkého vojenského spojení, zesíleného prostřednictvím jednotné koaliční doktríny i národními doktrínami cestou jejich vzájemného teoretického obohacení na základě zkušeností vojenské výstavby. Základní ideje socialistické koaliční vojenské doktríny budou muset hrát tím větší úlohu při rozvoji a posílení spojeneckých

ozbrojených sil a při posílení obrany států Varšavské smlouvy, čím těsnější bude její spojení s národními doktrínami, vztahy uvnitř samotné koalice, čím důraznější a účinnější bude jejich stálá součinnost při plnění spojeneckých úkolů.

Je především žádoucí, aby výsledky vědeckotechnického pokroku byly i v budoucnu bez meškání použity při výstavbě ozbrojených sil a zaváděny do bojové přípravy vojsk. Je tedy třeba zdokonalovat ozbrojené síly států socialistického společenství — hlavní zbraň při řešení problémů vojenství, umět zápasit s nepřítelem za jakékoliv vojenskopolitické a strategické situace a provádět vhodnou morálně politickou i psychologickou přípravu vojsk pro činnost v raketové jaderné válce. Jinými slovy na základě poznání zákonů soudobé války rozpracovávat odpovídající způsoby jejího vedení na různých válčističích a za tím účelem správně určovat hlavní směry technického vybavení a organizačního zdokonalení pozemních vojsk, letectva a loďstva. Sem patří i příprava kvalifikovaných vojenských kádrů všech stupňů, určení obsahu a forem výcviku a výchovy vojsk.

Kromě jiných zásad socialistické vojenské doktríny vidíme i takové, jako je soulad vojenských cílů koalice socialistických států s jejich materiálními, morálními a vojenskopolitickými možnostmi, účinné využití činitelů podmiňujících dosažení vítězství v soudobé válce na základě požadavků vojenské vědy, reálné zvážení všech ekonomických, vojenských a morálních možností, jakož i zeměpisné polohy pravděpodobného nepřítele a jeho spojeneckých států.

To jsou v hrubých rysech hlavní zásady socialistické vojenské doktríny, vybudované na základě marxismu-leninismu a proletářského internacionalismu. Organicky prostupují její politickou a vojenskotechnickou stránku. Hlavním a určujícím v socialistické vojenské doktríně je obsah její politické stránky, v níž jsou odraženy výchozí zásady o rozhodném vlivu světové socialistické soustavy na průběh rozvoje společnosti a vztahu socialistických států k problémům války a míru v současné epoše.

Konkrétní obsah politické stránky socialistické vojenské doktríny vyplývá z respektování těchto základních zásad:

Pramenem válečného nebezpečí je imperialismus. I když se imperialismus jako světový systém nestal silnějším, zůstává vážným a nebezpečným protivníkem. Jeho agresivita zesílila. Je schopen rozpoutat světovou jadernou válku. Současně však bereme v úvahu skutečnost, že stále rostoucí převaha sil socialismu nad imperialismem, sil míru nad silami války vytváří reálné možnosti jejího odvrácení. Nelze však zapomínat ani na poučení z dějin. Imperialističtí agresori, oslepení třídní nenávisť, mohou rozpoutat válku proti státům Varšavské smlouvy. Právě na tyto státy jsou zaměřeny strategické prostředky vedení války, proti nim je vytvořeno mohutné válečné uskupení NATO, soustředěné v západní Evropě.

Pokusí-li se tedy imperialisté rozpoutat jadernou válku proti státům socialistického společenství, bude taková válka nejspíše světovou válkou dvou mohutných koalic států, patřících k protikladným systémům — kapitalistickému a socialistickému. Bude mít nekompromisní charakter. Obě strany budou sledovat nezhodnější politické a strategické cíle, které budou mít přímý vliv na charakter a způsoby jejího vedení. V současné epoše nelze vyloučit ani možnost vzniku lokálních válek různého charakteru.

V souvislosti s těmito zásadami se v doktríně objevují i vlastní vojenské otázky, v nichž se uvádí zhodnocení soudobé války, názory na způsoby jejího

vedení a konkrétní úkoly výstavby ozbrojených sil. To vše tvoří druhou, vojenskotechnickou stránku doktríny, která zaujímá v poměru k politické podřízené místo.

Vojenskotechnická stránka socialistické vojenské doktríny je založena na těchto nejdůležitějších předpokladech:

Především se opírá o pevné vědecké, vojenskotechnické a výrobní úspěchy socialistických států, o jejich neustále rostoucí ekonomické možnosti. Právě na tomto základě mohly socialistické státy vyrobit soudobou výzbroj a vybavit jí své ozbrojené síly. Ekonomické možnosti socialistických států umožňují i další rozvoj a zdokonalování spojeneckých vojsk, zvyšování jejich bojové síly a udržování jejich vysoké bojové pohotovosti.

Vojenskotechnická stránka socialistické vojenské doktríny odráží i hluboké změny ve složení ozbrojených sil, podmíněné vítězstvím socialismu. Příslušníci socialistických armád jsou lidmi nového společenského řádu, uvědoměli a aktivní, chápající své vojenské poslání a schopní čestně je plnit. Mají vysoké morální a bojové kvality, výtečné odborné znalosti a návyky, jsou věrni socialistickému vlastenectví a internacionalismu a jsou s to projevit hromadné hrdinství a sebeobětování.

Vojenskotechnická stránka socialistické doktríny se opírá o nejdůležitější poučky a principy marxisticko-leninské vojenské vědy, obohacení teorií a praxí ozbrojeného zápasu proletariátu, výsledky světového pokrokového vojensko-teoretického myšlení a zkušenostmi minulých válek, v první řadě těch, jejichž obsahem byla obrana socialismu.

Jádrem vojenskotechnické stránky socialistické vojenské doktríny je jednotná strategie. V ní se odrážejí jednotné názory na charakter, prostředky, způsoby i formy vedení soudobé války. Jednotná strategie je nutnou podmínkou pro sladění politického, ekonomického i vojenského úsilí spojenců k dosažení strategických cílů ve válce s agresorem.

V jednotné strategii se dosahuje totožnosti názorů na strategické způsoby činnosti vojsk s použitím jak jaderných, tak i konvenčních zbraní a z toho vyplývající úkoly pro přípravu států a jejich ozbrojených sil na válku. Historické zkušenosti ukázaly, že jedním z nejdůležitějších principů socialistické výstavby ozbrojených sil a vedení války na obranu socialistických vlastí je jednotnost politického a vojenského vedení.

Abychom ještě plastičtěji vyznačili předěl mezi pokrokovým, které je vlastní socialistické vojenské doktríně, a reakční podstatou vojenských doktrín imperialismu, ukážeme některé stránky jejich původu. Vojenská doktrína jako základní výraz vojenské politiky státu nebyla vlastní předmonopolnímu kapitalismu; v této době jí ještě politika nepotřebovala. Války vedla armáda, zcela oddělená od lidu, spojení války a ekonomiky, týlu a fronty nebylo ještě tak úzké. Mobilizace a vedení války se uskutečňovalo v rámci buržoazní demokracie.

Vojenská doktrína se historicky rodila v epoše imperialismu. Byla vyvolána k životu třídními a politickými zájmy monopolního kapitalismu. V epoše imperialismu, kdy se rozpory kapitalistické společnosti krajně zostřují, probíhá vývoj kapitalismu nerovnoměrně a ve skocích, narůstá politická reakce a militarismus, monopolní uskupení připravují a rozpoutávají války o znovurozdělení světa, o získání světové nadvlády a způsobují světové války.

V důsledku toho se podstatně mění rozsah válek. Jestliže se válek před epochou imperialismu zúčastňovalo zpravidla několik států, pak už do první

světové války bylo zataženo 33 států. Za imperialismu jsou rozpory mezi prací a kapitálem, mezi kolonizátory a koloniemi pramenem revolučních, osvobozeneckých válek národů, válek proti uchazečům o světovládu, o zachování národní suverenity a nezávislosti. V této době se výrazněji projevila souvislost válek s bojem tříd uvnitř státu a možnost přeměny imperialistické války v občanskou.

Výrazněji se projevuje i souvislost války a ekonomiky, roste úloha zázemí státu, zvláště velkého významu nabývají jeho morálně politické možnosti. Mění se sociální a odborné složení ozbrojených sil, které se zvětšují do kolosálních rozměrů. V letech první světové války bojující státy zmobilizovaly více než 70 miliónů vojáků. To už nebylo stále, poměrně malé žoldnéřské vojsko nebo vojsko představitelů kasty, zpola odtržené od lidu, jak tomu bylo v minulosti. Teď to byla mnohamiliónová masa vojáků, získaných z rolníků, dělníků, malých i středních buržoazie. To vše vedlo imperialistickou politiku k vypracování různých vojenských doktrín, povolaných ochránit třídní, politické zájmy různých skupin monopolního kapitálu, uzákonit válku pro cíle ochrany těchto zájmů.

Do té doby nevídaného rozsahu nabyt militarismus, který pronikl do všech pórů společenského života buržoazních států. Právě militarismus zosobňuje protinárodní, reakční charakter posledního vykořisťovatelského zřízení. Imperialismus všude místo práva postavil militaristické násilí a přivedl na svět takovou zrůdu, jakou je fašismus. V současné době se militarismus úplně spojil se zuřivým antikomunismem a tvoří podstatu politické moci imperialistické buržoazie, monopolního kapitálu.

Aby byl imperialistický monopol úplný, je nutné potlačení a odstranění konkurentů z vnitřního i zahraničního trhu, monopolní ovládnutí zdrojů surovin a sfér uplatnění kapitálu na celém světě. Z monopolu v ekonomice nevyhnutelně vyplývá snaha, směřující k monopolu ve vnější i vnitřní politice, k neomezené agresí a světovládě. Zápas o světovládu se stává hlavním obsahem politiky imperialismu.

Názorně to ukazuje historie a vývoj vojenských doktrín imperialismu. Za imperialismu politické vědy ztratily poslední stopy objektivit. Karel Marx ve svém díle „Kapitál“ napsal, že když ještě nebyla v Německu možná vědecká politická ekonomie z důvodů nezralosti buržoazních vztahů, byla v té době možná z toho hlediska, že německá buržoazie se ještě nestala reakční třídou a naopak, když vývoj kapitalistických vztahů umožnil v Německu vznik a vývoj vědecké politické ekonomie, byla tato už nemožná, jelikož se německá buržoazie v této době stala reakční třídou. To se ve značné míře vztahuje na vojenské doktríny současných imperialistických států. Jestliže je socialistická vojenská doktrína ve svém zaměření progresivní, protože slouží zájmům socialistického státu, jenž může na základě své podstaty vést pouze spravedlivé, osvobozenecské války, pak imperialistická vojenská doktrína je naopak ve svých cílech i zaměření reakční, slouží zájmům kapitalistických monopolů, vedoucích dobyvačné, loupežné války.

Imperialistické vojenské doktríny stojí tedy před problémem nemožnosti využít zákonů rozvoje společnosti pro zájmy imperialismu. V tom spočívají i zásadní omyly a prameny voluntarismu, tak charakteristického pro různé druhy vojenských doktrín soudobého imperialismu. Zde se můžeme odvolat na historické příklady.

První válku epochy imperialismu — španělsko-americkou válku roku 1898 vyprovokovaly a rozpoutaly USA. V. I. Lenin pokládal tuto válku za jeden

z hlavních historických mezníků začátku epochy imperialismu. Napsal, že imperialismus, jako nejvyšší stadium kapitalismu Ameriky, Evropy a později i Asie, se plně vyvinul v letech 1898—1914. Španělsko-americká (1898), anglo-burská (1899—1902) a rusko-japonská (1904—1905) válka, jakož i hospodářská krize v Evropě r. 1900 jsou hlavními historickými mezníky nové epochy světových dějin.

Základem tehdejší vojenské doktríny a strategie USA byla teorie „ovládání moře“, vyjádřená v knize A. Megena „Vliv námořní moci na dějiny“, vydané v r. 1890. Tato práce bezprostředně vyjadřovala imperialistické snahy buržoazie USA a současně odpovídala expanzivní politice Británie, Německa a Japonska. Megen tvrdil, že vojenské námořní síly jsou rozhodujícím a hlavním činitelem, majícím vliv na běh světových dějin. Velmocí podle jeho tvrzení mohou být jediné silné námořní mocnosti, neboť „kdo ovládá moře, ovládá i celý svět“. Tutéž ideu rozvíjel i britský admirál F. Colomb, který v r. 1891 vydal knihu „Námořní válka, její základní principy a zkušenosti“. Jeho základní koncepce spočívala v tom, že nelze vyhrát válku na moři bez vybojování nadvlády na něm. Avšak Colomb stejně jako Megen nebral v úvahu ostatní rozhodující činitele války, spojené s ozbrojeným zápasem na souši.

Tato doktrína nebyla jak známo potvrzena praxí ani v první ani ve druhé světové válce. Je však též zřejmé, že až do druhé světové války se americká vojenská doktrína opírala o Megenovu teorii námořní síly. Teprve v průběhu války nebo nejspíše po válce, kdy došlo k zjevnému odhalení nesouladu této teorie s reálnými podmínkami a potřebami vedení války, začala v USA přestavba vojenské doktríny. Mimo jiné stojí za povšimnutí, že tato přestavba byla založena především na jaderném vydírání a přisuzovala hlavní úlohu vojenským vzdušným silám, jako nositelé jaderných zbraní. V souladu s tím se v poválečné době vojenská doktrína USA opírala o Douhet-Mitchellovu teorii „války ve vzduchu“, modernizovanou principem nenadálého použití „jaderné moci ve vzduchu“. To však nepředstavovalo nic jiného než další dobrodružnost, i když teorii jaderné bleskové války ve vzduchu uznávalo a dosud uznává velitelství vojenských vzdušných sil USA. Tato teorie plně odpovídala agresivní doktríně „hromadné odvety“, kterou vyhlásil J. F. Dulles a má své příznivce mezi mnoha zaoceánskými „jestřáby“.

Jako historicky neudržitelné se ukázaly vojenské doktríny rychlé války von Schlieffena a totální války Ludendorfa. Důkazem toho je okolnost, že německý imperialismus a militarismus byl dvakrát na hlavu poražen ve dvou světových válkách. V bankrotu vojenské doktríny hitlerovského Německa se nejvýrazněji projevila krize celého buržoazního vojenského myšlení, jeho třídní omezenost, reakční podstata, neschopnost správně poznávat a brát v úvahu ty objektivní zákonitosti a závislosti, které určují průběh a výsledky války. Nejcharakterističtějším rysem fašistické vojenské doktríny byla dobrodružnost, která vždy byla a zůstane základem politiky a strategie nejagresivnějších sil imperialistické reakce. Její podstatou je krajní přeceňování vlastních sil a nedoceníení sil druhé strany, a to bez ohledu na to, že německá vojenská škola se vždy na Západě vydávala za pokrokovou. Ještě na konci 18. století francouzský politik Mirabeau napsal: „Prusko — to není stát, který ovládá armádu, nýbrž armáda, která ovládá stát... Válka je národní průmysl Pruska“.<sup>1)</sup> „Prusko vyrostlo z dělového náboje“ — říkal Napoleon.<sup>2)</sup> Němečtí militaristé tyto závěry hrdě potvrzovali. Ludendorff

<sup>1)</sup> J. W. Wheeler, Bennet: The Nemesis of Power, London, 1954, p. VII.

<sup>2)</sup> J. W. Gerard: My Pone Years. The Germany, London, 1917, p. 44.

například nazýval válku „vyšším výrazem“ vůle Německa k životu a pokládal za přirozené, aby říše ve válce žila pro válku a v míru pro přípravu další války.

Dějiny jasně odhalily neudržitelnost vojenských doktrín imperialismu a neschopnost buržoazního vojenskoteoretického myšlení správně hodnotit charakter příští války. Bylo tomu tak před první i druhou světovou válkou a tak tomu je i teď, kdy nejagresivnější oddíly imperialismu, především v USA, vzdor poučení z dějin ještě nezanechaly nadějí srazit socialismus z pozice jeho světového vlivu. To však nesvědčí o moci světového imperialismu. Spíše možno hovořit o opaku: veškeré historické zkušenosti ukazují nevyhnutelnost katastrofy soudobé agresivní imperialistické vojenské doktríny USA.

Je obecně známé, že současná vojenská doktrína USA je logicky vyjádřena strategií „hromadné odvety“, „pružné reakce“ a koncepcí „protisíly“. Avšak při všech odstínech modernizace zůstává jejím středem strategie „pružné reakce“, kterou přijali i partneři USA v Severoatlantickém paktu. Vývoj americké vojenské doktríny názorně ukazuje, že její vojenskotechnické koncepce doznávají určitých změn, avšak agresivní podstata doktríny „hromadné odvety“ a řady jiných koncepcí současné doktríny USA byla a zůstává přímým důsledkem bankrotu imperialistické teorie násilí. Existence mohutných soudobých zbraní v rukou SSSR postavila agresory před reálnou perspektivu, že budou smeteni s povrchu země v případě, že se pokusí o rozpoutání nové světové války. To však ještě neznamená, že jsou zbaveni možnosti takovou válku rozpoutat.

Bylo by proto hluboce nesprávné mít nihilistický vztah ke všem teoretickým závěrům vojenských doktrín imperialismu a jeho praktické politiky. Imperialismus má ještě nemalé možnosti a aktivně využívá výsledků vědeckotechnického pokroku pro válečné cíle. Klade odpor vítěznému pochodu socialismu a nelituje prostředků na závody ve zbrojení a na rozvoj vojenství. Buržoazní vojenští teoretici pečlivě analyzují zkušenosti z minulé války, včetně bojových zkušeností sovětských ozbrojených sil. Bylo by nerozumné, nebo dokonce zločinné chování armády, která by se nepřipravovala na zvládnutí všech druhů zbraní, všech prostředků a způsobů ozbrojeného zápasu, které má nebo by mohl mít nepřítel — říkal V. I. Lenin. „Nejnebezpečnější ve válce... — je nedocenit nepřítele a spokojit se s tím, že jsme silnější“ (Sebrané spisy, sv. 41, str. 144 — rus.). Tyto leninské výroky byly vždy základem socialistické vojenské doktríny a vědy.

Naším úkolem je nyní aktivně pokračovat ve studiu vojenskostrategických koncepcí imperialistických států, rozsahu a podstaty jejich válečných příprav, možného charakteru a způsobů rozpoutávání a vedení války, jakož i cest přerůstání jednoho druhu války do druhého. S tím je úzce spojen i problém zkoumání způsobů zdokonalení bojové pohotovosti všech druhů ozbrojených sil i ozbrojených sil jako celku k odrazení nenadálých úderů nepřítel, ke včasnému zkrocení a rozdrčení kteréhokoli imperialistického agresora.

Je tedy žádoucí všestranné zkoumání stavu vojenství a tendencí jeho rozvoje, teoretické rozpracování nových způsobů vedení ozbrojeného zápasu v raketové jaderné i konvenční válce, studium metod zvýšení bojové pohotovosti vojsk, spolehlivého odrazení nenadálého napadení nepřítel a zmaření jeho agresivních úmyslů. Tím může být dosaženo cilevého rozvoje socialistického vojenskoteoretického myšlení na základě teorie a metody tvůrčího marxismu-leninismu. Právě na těchto ideově teoretických a metodologických základech spočívá pokroková socialistická vojenská doktrína.